

Guldsmede i Tarup-Davinde Grusgrave 2025

Undersøgelse af guldsmede til belysning af, hvilke arter der findes i grusgravsområdet. Undersøgelsen er foretaget af Niels Lykke, Entomologisk Selskab for Fyn. Fotos er taget af Peter Ollendorff og Niels Lykke.

Tidligere lignende undersøgelser af guldsmedefaunaen i samme område fra 2002-2008 er beskrevet i "Sammenfatning af Naturovervågningen i Tarup-Davinde 2002-2008."

Blåbåndet Pragt vandnymfe, han. Foto Peter Ollendorff.

I perioden 2002-2008 blev der registreret 26 arter guldsmede, fordelt med 10 arter vandnymfer og 16 arter ægte guldsmede. Af disse er 9 arter vandnymfer genfundet i 2025, og 13 arter ægte guldsmede er genfundet. Desuden er en ny art registreret i grusgravene, nemlig Grøn kobbervandnymfe.

Grøn Kobbervandnymfe, hun. Foto Niels Lykke

Samlet er der således registreret 23 arter i 2025 og 27 arter i alt siden 2002.

I Danmark er der kendt 58 arter fordelt med 21 arter vandnymfer og 37 arter ægte guldsmede.

Grøn Smaragdlibel. Foto Peter Ollendorff.

Undersøgelsen er gennemført med 12 besøg gennem sæsonen, hver gang med besøg på 1-4 dellokaliteter i grusgravene. Besøgene skete på følgende datoer: 16/5, 9/6, 11/6, 20/6, 19/7, 31/7, 12/8, 19/8, 2/9, 8/9, 11/9 og 2/10.

Undersøgelserne foregik i følgende områder:

- 1 Phønix-området arealerne øst for Stenværksø, Knolden og Trekløversø øst.
- 2 Området ved Engsø nord for Davinde Sø.
- 3 Området ved Naturskolen langs Vindinge Å.
- 4 Sletten nord for Rolighedsvej 128.
- 5 Området ved Ravnegård Sø.
- 6 Et par nyopgravede lave vandhuller vest for Bjergegård Sø.
- 7 Området ved den nordlige ende af Birkum Sø.

Alle fund med angivelse af antal er lagt på Arter.dk

Grøn Kobbervandnymfe er 2/9, 8/9 og 2/10 fundet som ny art for grusgravene. 2/9 blev en hun fundet ved Trekløversø øst nær Shelterpladsen. 8/9 blev en han fundet samme sted og en hun på Knolden.

Grøn Kobbervandnymfe, han. Foto Niels Lykke

Grøn Kobbervandnymfe blev første gang registreret i Danmark i 2005 på Als, og siden har den bredt sig op gennem Jylland. De første fund i det fynske faunadistrikt er fra Løgismose og fra Ærø, hvor den blev fundet i 2015. Derfra har den så langsomt bredt sig op gennem Fyn.

Arten flyver især i august-september.

Fire arter, der tidligere er fundet i grusgravene, blev ikke genfundet i 2025.

Månevandnymfe blev kun fundet en enkelt gang i 2002-2008 (2. juni 2006 i Christianslund Sø), og den er en sjælden art, som næppe lever fast i grusgravene.

Glinsende Smaragdlibel findes højst sandsynligt stadig i grusgravene, men da den ligner Grøn Smaragdlibel meget, skal man se den tæt på for at få en sikker artsbestemmelse, og det er ikke lykkedes.

Gulvinget Hedelibel har en gang imellem et flyveår, hvor den er meget talrig, men de fleste år er den ikke almindelig.

Sort Hedelibel er ikke almindelig udbredt i grusgravene, men vil dog nok kunne findes de fleste år, men heller ikke den blev set i 2025.

Artsliste over guldsmede registreret i Tarup-Davinde 2002-2008 samt i 2025.

ZYGOPTERA

Blåbåndet Pragtvandnymfe	<i>Calopteryx splendens</i> (Harris, 1782)
Almindelig Kobbervandnymfe	<i>Lestes sponsa</i> (Hansemann, 1823)
Grøn Kobbervandnymfe	<i>Lestes viridis</i> (Vander Linden, 1825)
Rød Vandnymfe	<i>Pyrrhosoma nymphula</i> (Sulzer, 1776)
Røddøjet Vandnymfe	<i>Erythromma najas</i> (Hansemann, 1823)
Lille Røddøjet Vandnymfe	<i>Erythromma viridulum</i> (Charpentier, 1840)
Måne-Vandnymfe	<i>Coenagrion lunulatum</i> (Charpentier, 1840)
Hestesko-Vandnymfe	<i>Coenagrion puella</i> (Linnaeus, 1758)
Flagermus-Vandnymfe	<i>Coenagrion pulchellum</i> (Vander Linden, 1825)
Almindelig Vandnymfe	<i>Enallagma cyathigerum</i> (Charpentier, 1840)
Stor Farvevandnymfe	<i>Ischura elegans</i> (Vander Linden, 1825)

Damtæge spiser Lille Røddøjet Vandnymfe. Foto Niels Lykke

ANISOPTERA

Efterårs-Mosaikguldsmed	<i>Aeshna mixta</i> Latreille, 1805
Blå Mosaikguldsmed	<i>Aeshna cyanea</i> (Müller, 1764)
Brun Mosaikguldsmed	<i>Aeshna grandis</i> (Linnaeus, 1758)
Kileplet-Mosaikguldsmed	<i>Aeshna isosceles</i> (Müller, 1767)
Stor Kejserguldsmed	<i>Anax imperator</i> Leach, 1815
Håret Mosaikguldsmed	<i>Brachytron pratense</i> (Müller, 1764)

Grøn Smaragdlibel
Glinsende Smaragdlibel
Fireplettet Libel
Blå Libel
Stor Blåpil
Stor Hedelibel
Almindelig Hedelibel
Gulvinget Hedelibel
Blodrød Hedelibel
Sort Hedelibel

Cordulia aenea (Linnaeus, 1758)
Somatochlora metallica (Vander Linden, 1825)
Libellula quadrimaculata Linnaeus, 1758
Libellula depressa Linnaeus, 1758
Orthetrum cancellatum (Linnaeus, 1758)
Sympetrum striolatum (Charpentier, 1840)
Sympetrum vulgatum (Linnaeus, 1758)
Sympetrum flaveolum (Linnaeus, 1758)
Sympetrum sanguineum (Müller, 1764)
Sympetrum danae (Sulzer, 1776)

Stor Farvevandnymfe, hun. Foto Niels Lykke

Tarup-Davinde grusgrave er et unikt område kendetegnet ved, at det er et meget stort sammenhængende område med mange rene vandhuller af forskellig størrelse og dybde og i forskellige stadier af tilgroning efter at råstofudvindingen er stoppet. Tillige løber Vindinge Å lige syd for området og bidrager med rindende vand, som nogle arter foretrækker.

Derfor er der en stor artsrigdom af guldsmede, og mange arter er meget talrigt repræsenteret. Netop nu forhandles der om den grønne trepart, og lykkes man med at ændre oplandet til Vindinge Å, så kvælstofudledningen mindskes betydeligt, kan flere arter, der har brug for rent, rindende vand, indfinde sig.

Når Tarup-Davinde I/S erhverver flere grusgrave i området, er det af stor vigtighed, at der ikke tilføres overskudsjord, og at der fortsat graves vandhuller, der varierer i størrelse og dybde. Forskellige arter guldsmede har forskellige krav til ynglelokaliteten.

Det er også betydningsfuldt, at de vandhuller, der er nået en højere grad af tilgroning, plejes ved at der hist og her skabes huller i vegetationen ned til vandhullet med åbne flader med grus.